

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12879

DOS HESLIKH KATSHERL

Hans Christian Andersen

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אנדערסענס מעשהלעך

יידיש דער נסתר

№ 9

דאס העסליכע קאטשערל.
די מארגאריטקע.

פארלאג

„קולטור-ליגע“

ווארשע.

אנדערסענס מעשהלעך

יידיש דער נסתר

№ 9

דאס העסליכע קאטשערל.

די מארגאריטקע.

פארלאג

„קולטור-ליגע“

ווארשע.

איבערזעצן פארבאטן.

געדרוקט אין 3500 עקז.

דארטער 1921.

BAJKI ANDERSENA. Wyd. „KULTUR-LIGE”. Warszawa 1921.

Druk I. Handlera, Warszawa. Długa 26.

דאס העסליכע קאטשערל.

גוט איז געווען אונטער דער שטאָט! ס'איז זומער-לעב
געווען, דאָס קאָרן האָט שוין געלן אָנגעהויבן, דער האָבער
איז שוין גרין געוואָרן, דאָס היי שוין אין הויפנס צענויפגע-
לייגט געווען; איבער דער גרינער לאַנקע האָט דער לאַנגפיי-
סיקער בושל אַרומגעטפּאַצירט און אויף מצרים-לעוון געפלאַפלט,
— די שפראַך האָט ער זיך ביי זיין מוטער אויסגעלערנט.
הינטער די פעלדער און לאַנקעס האָבן זיך גרויסע וועלדער,
מיט טיפע אַזערעס אין זייערע געדיכטענישן, געצויגן! יאָ,
גוט איז אונטערן שטאָט געווען! פונקט אַנטקעגן דער זון איז
אָן אַלטער פריצים-מאַיאָנטעק געלעגן, מיט טיפע וואַסער-
קאַנאַלן אַרומגערינגלט; פון סאַמע געביי האַרט ביזן וואַסער
האָט דער ווינט-בלאַט געוואַקסן, און אַזא הויכער, אַז קליינע
קינדער האָבן אונטער די סאַמע היפשע בלעטער זיינע אין
גאַנצן וואוקס זייערן זיך געקאַנט אוועקשטעלן.
אין דער סאַמע געדיכטעניש פון ווינט-בלאַט איז אויך
אַזוי פאַרוואַרלאָזט-פאַרווילדעוועט געווען, ווי אין אַ וואַלד
א געדיכטן, און אָט דאָרטן איז אַקאַטשקע אויף אייער געזעסן.
געזעסן איז זי שוין לאַנג, און ס'איז שוין גענוג נמאס געוואָרן
דאָס זיצן, — מ'האָט זי ווייניק באזוכט; די אנדערע קאַטשקע
איז פיל אָנגענעמער געווען איבער די קאַנאַלעלעך אַרומצע
שווימען, איידער אין ווינט-בלאַט זיצן און מיט איר צו
גאוויאגען.

לסוף האָבן די איי-שאַלעכצלעך שוין געפלאצט — פּי!
האָט זיך ארויסדערהערט פון זיי — די איי-געלעכלעך
האָבן אויפגעלעבט און האָבן פון די שאַלעכצלעך די נעזעלעך
ארויסגעשטעקט.

— לעבעדיק! לעבעדיק! — האָט זיך די קאטשקע צע-
גאוויאגט, און די קאטשקעלעך האבן זיך אונטערגעאיילט, זיך
ווי-ניט-ווי ארויסגעקאראַטשקעוועט און ארום זיך ארומצוקוקן
אנגעהויבן, די גרינע בלעטער פון ווינט-בלאט באטראכט-
טנדיק: די מוטער האט זיי ניטס געשטערט — די גרינע שוין
איז גוט צו די אויגן.

— ווי גרויס די וועלט איז! — האבן געזאגט די קאטש-
קעלעך. אודאי! איצט איז פאר זיי א סך מער ארט געווען,
ווי דעמאלט, ווען זיי זינען אין די איי-שאַלעכצלעך געלעגן.
— און איר מיינט, אז האט איז שוין אין גאנצן די
וועלט? — האט געזאגט די מוטער — ניין! זי גייט אוועק ווייט-
ווייט, אזש אהין, אויף היגטערן סאך, אין גלחש פעלד אריין,
אבער דארט בין איך נאך, זינט איך לעב, נישט געווען...
נו, וואס, אלע זיינט איר דאָ דאָ? — און זי איז אויפגעשטא-
נען. — אך, ניין, ניט אלע, פאמע דאס גרעסטע איי איז אין
גאנצן גאנץ געווען! וועט שוין א מאל צו דעם אן עק נעמען?
ס'האט מיר שוין דערעסן, כ'לעבן!

און זי האט זיך ווייטער אוועקגעזעצט.
— נו, וואס הערט זיך? — האט צו איר אן אלטע קא-
טשקע פארקוקט.

— אט, איינס אן איי נאך איז פארבליבן! — האט
געזאגט די יונגע קאטשקע. — איך זיך און זיך, און ס'קומט
נאר נישט ארויס. גיב נאר אבער א קוק אויף די איבעריקע!
פשוט א פרייד! שרעקליך אין פאטער געראטן! און ער,
דער טויגעניכטס, דער אוינער, האט מיך נאך איין מאל
נישט באזוכט אפילו!

— שטעל זיך נאר אויף, לאַמיר נאר אויפן איי א קוק
טאן! — האט געזאגט די אלטע קאטשקע, — מעגליך, אז דאס

איז גאר אן אינדיטשקע-איי! מיך האט מען אויך א מאל אפ-גענארט! נו, האב איך זיך דאס אנגעמוטשעט, אז איך האב די אינדיקלעך אויסגעפירט! זיי האבן שרעקליך פארן וואסער מורא; האב איך עס געקראקעט און געשריגן, און אין וואסער געשטופט זיי — זיי גייען נישט, און איין מאל ניין! אנו, לאז מיך גאר אויפן איי א קוק טאן; ווי געטראפן! אן איג-דיטשקע! ווארף עס אוועק, און גיי לערן די איבעריקע שווימען!

— איך וועל שוין נאך א ביסעלע זיצן! — האט געזאגט די יונגע קאטשקע. — אזוי פיל געזעסן, דארף מען שוין נאך א ביסעלע זיצן.

— ווי דו ווילסט זיך! — האט געזאגט די אלטע קאטש-קע און זיך אוועקגעגאן.

לסוף האט אויך די שאלעכץ פונם סאמע גרעסטן איי געפלאצט — פי! פי! — און פון דארטן האט זיך א גרויס און זעהר נישט קיין שיינ יונג-פייגעלע ארויסגעווארפן. די קאטש-קע האט דאס ארומגעפאטראכט. — א שרעקליך גרויס! — האט זי געזאגט. — און גאר נישט צו די איבעריקע ענליך! זאל דאס, א סברא, אן אינדיקל זיין! נו, אין וואסער וועט עס ביי מיר מוזן גיין, ס'זאל מיר אפילו אויסקומען דאס אהין מיט גע-וואלט אריינצושטויסן.

— אויפן צווייטן טאג איז דער אינדרויסן א וואונדערליכער געווען! דער גרינער ווינט-בלאט איז אינגאנצן מיט זון פאר-גאסן געווען. די קאטשקע האט זיך מיטן גאנצן הערטל אירן צום קאנאל אוועקגעלאזט. — בול-טייך! — און די קאטשקע איז אין וואסער אריין.

— נאך מיר! לעבעדיק! — האט זי גערופן די קאטשקע-לעך, און אויך יענע האבן איינס נאכן אנדערן אין וואסער זיך אריינגעבולבעט.

צום אלעם ערשטן איז דאס וואסער זיי איבער די קע-פעלעך אריבער, אבער באלד דערנאך האבן זיי זיך ארויס-געקעפלט און שווימען אוועק, און אזוי, אז ס'א היות געווען

די לאפקעלעך ביי זיי האבן אזוי געארבעט, אזוי געארבעט;
דאס נישט-שיינע קאטשקעלע דאס גרויע איז פון די איבע-
ריקע נישט אפגעשטאנען.

— וואס-זשע פאר אן אינדיקל איז דאס? — האט געזאגט
די קאטשקע. — ווי ער ארבעט עס מיט די לאפקעס אביסל,
ווי גלייך ער האלט זיך! ניין, דאס איז אן אייגענער זון
מיינער! ער איז אויך גאר נישט אזוי מיאוס, אז מ'קוקט
זיך אין אים גוט איין! נו, לעבעדיקער! נאך מיר! איך וועל
איך באלד אין א געזעלשאפט אריינפירן, -- מיר וועלן זיך
אויפן עופות-הויף אוועקלאזן. נאר האלט זיך געבן מיר, מ'זאל
קיינער אויף איך נישט אנטרעטן, און היט זיך פאר קעץ!

באלד האבן זיי זיך צום עופות-הויף דערקליבן. טאטע-
פאטער! וואס פאר א רעש און ליארעם דארט איז געווען!
צוויי משפחות ה'בן זיך פאר איין שלייענדל-קעפל געשלאָגן,
און לסוף פון אלע סופן איז דאס צו דער קאך אריינגעפאלן.
— אט, ווי אויף דער ווייסער וועלט פירט זיך! — האט

געזאגט די מוטער און מיטן צינגל דאס פיסקל זיך בארעקט,
— איר האט זיך זעהר געוואלט פונם שלייענדל-קעפל פאר-
זוכן. — נו, נו, צעגייט זיך נאר מיט די לאפקעלעך! — האט
זי געזאגט צו די קאטשקעלעך. — צעגאוויאגעט זיך און פאר-
נייגט זיך נאר פאר דער אלטער קאטשקע דארט! זי איז דא
די באוואוסטע פון אלע, פון הישפאניע שטאמט זי, און דער-
פאר איז זי אַ פעטע אַזאַ. איר זעט אַ רויט שמאטקעלע-אויפן
לאפקעלע ביי איר? ווי שייך! דאס איז א ציכן פארן בעסטן
אויסצייכענען זיך, צו וואס אַ קאטשקע נאר קאן זיך דערדינען.
מענטשן גיבן אנצוהערן דערמיט, אז זיי ווילן זי נישט פאר-
לירן; אין דעם שמאטקעלע דערקענען זי אי מענטשן, אי עופות.
נו, לעבעדיקער! האלט-זשע ניט די לאפקעס אינאיינעם!
א וואויל דערצויגן קאטשקעלע דארף האלטן די לאפקעלעך
צענומען, און זיי איבערקערן אויף פארקערט, אזוי ווי דער
טאטע און די מאמע. פארנייגט-זשע זיך און גאוויאגעט!

האבן זיי טאקע אזוי געטאן, אבער די אנדערע קאטש-

קעלעך האבן, זיי ארומקוקנדיק, אזוי געזאגט:
 — אט האסטו דיר! טאמער איז דיר ווייניק געווען
 נאך א נייע מחנה א גאנצע! און איינער דארט, וואס פאר
 א העסליכער! אים וועלן מיר שוין גאר נישט פארליידן! —
 און באלד איז איינע א קאטשקע אונטערגעשפרונגען און האט
 אים אין האלז א פיק געטאן.
 — לאזט אים אפ! — האט געזאגט די קאטשקע-מוטער, —
 ער האט דאך אייך גארנישט ניט געטאן!
 — זאל זיין, אז גארנישט, אבער ער איז דאך אזא
 גרויסער און אזא מאדנער! — האט געענטפערט די שלעגעריין.
 — מ'דארף אים אנלייגן אפיסל.
 — וואוילע קינדער ביי דיר! — האט געזאגט די אלטע
 קאטשקע מיט דעם רויטן שמאקעלע אויף דער לאפקע, —
 אלע זעהר פייניקע, אויסער נאר איינעם... דער האט זיך
 נישט איינגעגעבן! מ'וואלט אים פאדארפט איבערמאכן.
 — סאיז אוממעגליך, אייער עקסעלענץ! — האט געענט-
 פערט די קאטשקע-מוטער. — ער איז נישט קיין שיינער, דער-
 פאר אבער איי ביי אים א האויך א גוטס, און שווימען שווימט
 ער ניט ערגער, איך דערוועג זיך אפילו צו זאגן, אויך
 בעסער פון אנדערע. איך רעכן, אז ער וועט אונטערוואקסן,
 וועט ער שענער ווערן, און מיט דער צייט אויך קלענער
 זערן. ער איז זיך אין איי פארלעגן, דערפאר האט ער זיך
 נישט איינגעגעבן אין גאנצן. — און זי האט מיט איר געזאגט
 איבער די פעדערלעך פונם גרויסן קאטשקעלע א פיר געטאן. —
 און אויסער דעם איז ער אן „ער“, א קאטשערל, אזוי אז די
 שיינקייט זיינע איז דאך נישט איבעריק נויטיק. איך מיין, אז
 ער וועט מענישער ווערן, וועט ער זיך א וועג דורכשלאגן.
 — די איבעריקע קאטשקעלעך זיינען זעהר טייניקע —
 האט געזאגט די אלטע קאטשקע. — נו, פירט-זשע זיך היימיש,
 און אויב איר וועט א שלייענדל-קעפל געפינען, קאנט איר עס
 צו מיר ברענגען.
 און אט האבן זיי זיך אנגעהויבן היימיש פירן. אבער

דאס אומגליקליכע קאטשערל, וואס האט זיך אויסגעפיקט שפע-
טער פון אלע, איז אזא העסליכס געווען, האט מען דאס גע-
פיקט, געשטופט און מיט שפאטערייען באשיט, אלע אָן אויס-
נאם, אי די הינער, אי די קאטשקעס.

— ער איז אומגעלומפערט גרויס! — האבן אלע געזאגט,
און דער אינדיק, וואס איז געבוירן געווארן מיט שפארן אויף
די פיס און ער האט זיך דערפאר פאר א קיסר געהאלטן,
האט זיך אנגעפלאזן און ווי א שיף מיט אלע זעגלען צום
קאטשערל צוגעשפרונגען, האט דארויף א קוק געטאן, און
איבער ברוגז עפעס צו באַפעטשען אנגעהויבן: דאס קאפ-
קרוינדל האט זיך ביי אים אינגאנצן מיט בלוט אנגעגאסן. און
נאך וואס, טאמער ווייסט איר, האט עס באדארפט אזא העס-
ליכס געבוירן ווערן, אַ שפאט-ציל פארן גאנצן עופות-הויף!

אזוי איז פארגאן דער ערשטער טאג, דערנאך איז נאך
ערגער געווען. אלע האבן דאס געיאגט, דאס שלימוזדיקע,
אפילו די שוועסטער און ברידער פלעגן דעם ברוגז זאגן:
„הלוואי וואלט די קאץ דיך פארשלעפט, דו אומדערטרעגליך
פארזעעניש!“ און די מוטער פלעגט צוגעבן: „וואלטן דיך
מיינע אויגן כאטש ניט געזען!“ און די קאטשקעס האבן
דאס געפיקט, די הינער געציפט, און דאס מיידל, וואס פלעגט
די עופות עסן געבן, האט דאס מיטן פוס געשטויסן. האט דאס
קאטשערל דאס גישט אויסגעהאלטן, איז דאס דעם הויף אי-
בערגעלאפן און—איבערן פלויט אריבער! קליינע פייגעלעך
זיינען דערראקן פון די קוסטעס זיך צעפלוויגן.

— דאס האבן זיי זיך עס פאר מיר דערשראקן, אזא
העסליכער בין איך! — האט זיך געטראכט דאס קאטשערל און
האט זיך מיט פארטראכטע אויגן ווייטער אוועקגעלאזט, ביז
ער האט אין זומפ געטראפן, דארט, וואו די ווילדע קאטשקעס
האבן געוואוינט.

אַ מידער און אַ טרויעריקער, איז ער דארט די גאנצע
נאכט איבערגעזעסן.

אין דער פרי זיינען די קאטשקעס פון די נעסטן ארויס-

געפלוויגן און דעם נייעם חבר דערזען.
 — ווער ביסט דו? — האבן זיי געפרעגט, און דאס
 קאטשערל האט זיך געדרייט אויף אלע זייטן, ווי ער האט
 נאר געקאנט, זיך פארנייגנדיק.
 — ביסט שרעקליך העסליך! — האבן געזאגט די ווילדע
 קאטשקעס. — אבער ס'איז נישט אונזער עסק, דו זאלסט נאר
 גישט טראכטן מיט אונז זיך משדך צו זיין.
 שליממזלדיקס! ווי האט דאס גאר געקאנט טראכטן פון
 אזוינס! גענוג, מ'זאל דעם נאר ערלויבן דא אין טשערעט צו
 זיצן און זומפ-וואסער צו טרינקען!
 האט עס צוויי טעג אין זומפ פארבראכט, און אויפן
 דריטן האבן זיך צוויי ווילדע גאָנערס באוויזן. זיי האבן זיך
 ערשט נישט לאנג פון די אייער אויסגעפיקט, און דעריבער
 האבן זיי מיט אזא גרויס האפערדיקייט ארויסגעטראטן.
 — הער נאר צו, פריינט! — האבן זיי געזאגט. — דו
 ביסט אזא פארזעניש, אז דו געפעלסט אונז, כ'לעפן. אפשר
 ווילסטו מיט אונז וואנדערן און א פרייער פויגל זיין? נישט
 זוייט פון דאנען, אין א צווייטן זומפ, וואוינען זעהר פייניקע
 ווילדע קאטשקע-פריילינגס. זיי קאָנען רעדן: „ראַפ! ראַפ!“ דו
 ביסט אזא פארזעניש, אז זעהר מעגליך — דו וועסט ביי זיי
 זעהר אויסנעמען.
 פּיף! פּאָף! — האט זיך פּלוצליים איבערן זומפ הערן
 געלאזט, און ביידע גאָנערס זיינען טויטע אין טשערעט
 געפלאָן; דאס וואסער האט זיך פון בלוט פארפארבט.
 פּיף! פּאָף! — האט זיך ווייטער דערהערט, און פון דעם
 טשערעט האט זיך א גאנצע מחנה ווילדע גענו אויפגעהויבן.
 ס'א שיכעריי אוועק! די יעגערס האבן דעם זומפ פון אלע
 זייטן ארומגערינגלט; אייניקע פון זיי זיינען אויף די העכערע
 בוים-צווייגן, וואס איבער דעם זומפ, געזעסן. אַ בלוייער רויך
 האט וואַלקנדיק די ביימער פארהילט און איבער דעם וואסער
 זיך געשפרייט. איבערן זומפ האבן די יעגער-הינט ארומגע-
 שליפּפּעט; דער טשערעט האט זיך פון איין זייט אויף דער

אנדערער געשאקלט.

דאס אומגליקליכע קאטשערל איז פון שרעק נישט טויט
און נישט לעבעדיק געווען, און ווי ער האט נאר געוואלט
דעם קאפ אונטער דעם פליגל באהאלטן, אז ער דערזעט —
ווי פאר אים האט א יעגער-הונט מיט אן ארויסגעשטעקטן צונג
און מיט בלישטשענדיקע אויגן בייזע זיך באוויזן. דער הונט
האט צום קאטשערל זיין פיסק דערנענט, די שארפע ציין
אויסגעשטשירעט און — שליאַפ, שליאַפ — און זיך ווייטער
אפגעלאפן.

— דאנקען גאט! — האט דאס קאטשערל דעם אטעם אפ-
געכאפט. — דאנקען גאט! איך בין אזוי העסליך, אז אפילו
דער הינט וויל מיר נישט קיין ביט טאן.

און ער האט זיך אין טשערעט באהאלטן. איבערן קאפ
אויף זיינעם זיינען אלע וויילע שיס-שרויטעלעך געפלויגן און
שיסערייען האָפן זיך געלאָזט הערן.

די שיסעריי איז צו פאַרנאַכט-צו איינגעשטילט געוואָרן,
אַבער דאָס קאַטשערל האָט זיך נאָך לאַנג אַ ריר צו טאָן מורא
געהאַט. ס'זיינען אַוועקגעגאַנגען נאָך אייניקע שעהן, איידער
ס'האַט זיך דערוועגט אויפצושטיין, ארומצעקוקן זיך און ווייטער
איבער פעלדער און לאַנקעס זיך לויפן לאָזן. ס'האַט אַזאַ
שטאַרקער ווינט געפלאָזן, אַז דאָס קאַטשערל האָט קוים-קוים
זיך רירן געקאָנט.

צו נאַכט-צו איז דאָס צו איינעם אָן אַרימען שטיבעלע
צוגעלאָפן. דאָס שטיבעלע איז שוין אזוי אַלט געווען, אַז ס'איז
שוין גרייט געווען אומצעפאלן, ס'האַט נאָר נישט געוואוסט, אויף
וואָס פאַר אַ זייט זאָל עס פאלן און דעריבער האָט זיך עס נאָך אויפ-
געהאַלטן. דער ווינט האָט דאָס קאַטשערל אזוי אונטערגעכאַפט, אַז
ס'איז דעם אויסגעקומען מיטן עק אן דער ערד זיך אָנצושפּאַרן.

דער ווינט, פונדעסטוועגן, איז אַלץ שטאַרקער געוואָרן;
וואָס זאָל געווען טאָן דאָס קאַטשערל? צום גליק, האָט דאָס
באַמערקט, אַז די סיר פון שטיבעלע איז פון איין האַמטיק
אַראָפּ און הענגט אין דער קרים גאַר; מ'האַט געקאָנט פריי

דורך דעם לעכעלע אין עטיבעלע זיך דורכרוקן. האָט דאָס
אַזוי סאַקע געטאַן.

אין שטיבעלע האָט געוואוינט אַן אַלטיטשקע מיט אַ הון
און מיט אַ קאָטער. דעם קאָטער האָט זי „זונעלע“ גערופן;
ער האָט געקאָנט דעם רוקן אויספויגן, מרוקען און אַפילו
פינקען לאָזן, אויב מ'האָט אים קעגן דעם האָר-אויסגעלייג גע-
גלעט. ביי דער הון זיינען קליינינקע, קורצינקע פיסעלעך
געווען, האָט מען זי דעריבער קורצפּיסדיקע אָנגערופן; זי
האָט פלייסיק אייער געלייגט, און די אַלטיטשקע האָט זי ווי
אַ סאַכטער ליב געהאַט.

אין דער פרי האָט מען דעם אורח באַמערקט, דער
קאָטער האָט מרוקען אָנגעהויבן און די הון צו קוואַקען.
— וואָס איז דאָרט? — האָט געפרעגט די אַלטע, אויף
אַרום זיך אַרומקוקנדיק, און האָט דאָס קאָטשערל באַמערקט.
אַבער איבער דער בלינדיקייט אירער האָט זי דאָס פאַר אַ
פעט קאָטשקעלע, וואָס האָט זיך פון דער היים אָפגעשלאָגן,
אָנגענומען.

— אָט אַ געווינס! — האָט געזאָגט די אַלטיטשקע. — איצט
וועל איך קאָטשקע-אייער האָבן, אויב ס'איז נאָר נישט קיין
קאָטשער. נו, מירן זען און אויטפרובן.

און דאָס קאָטשערל האָט מען אויף אויספרובן גענומען.
אַבער ס'זיינען דריי וואַכן אוועקגעגאַן, און קיין אייער זיינען
אַלץ נישט געווען. דער בעל-הבית אין שטוב איז געווען דער
קאָטער, די בעל-הביתסע — די הון, און ביידע פלעגן זיי זאָגן:
„מיר און די וועלט!“ זיי האָבן זיך אַליין פאַר אַ האַלבער
וועלט גערעכנט — די בעסטע העלסט אירע. דעם קאָטשערל
אַבער האָט זיך געדאַכט, און מ'קאָן וועגן דעם אַן אַנדער
מיינונג זיין. די הון האָט דאָס פאַרליידן נישט געקאָנט.

— קאָסט אייער לייגן? — האָט זי געפרעגט ביים קאָטשערל.
— ניין!

— האַלט זשע ס'מויל!

און דער קאָטער האָט געפרעגט: —

— קאַנסט דעם רוקן אויספויגן, מרוקען און פינקען לאָזן?
— ניין!

— ס'אָ שטופּ-זשע ד'ך נישט מיט דער מיינונג דיינער,
דען קלוגע מענטשן רעדן.

און דאָס קאַטשער'ל איז אין אַ ווינקעלע אויפגעבלאָזן=
אַנגעפעדערט געזעסן. פּלוצליים, האָט זיך דעם די פּרישע לופט
און די זון דערמאָנט, און ס'האָט זיך דעם שרעקליך אַ שוויים
טאָן פאַרגלוסט! ס'האָט נישט אויסגעהאַלטן און האָט וועגן דעם
דער הון דערציילט.

— וואָס געשעט עס מיט דיר? — האָט זי געפרעגט.
גייסט אַרום בטל, קריכן דיר די פּוסטקייטן אין קאָפּ אַריין!
לייג אייער, אָדער מרוקע, וועט עס דיר איבערגיין.

— אַך, ווי ליב-אַנגענעם ס'איז אויפן וואַסער צו שווימען!
— האָט געזאָגט דאָס קאַטשער'ל. — און וואָס פאַר אַ פאַרגעניגן
ס'איז מיטן קאָפּ ביז אין סאַמע דער טיף זיך אונטערצוטוקן!
— א פיינער פאַרגעניגן! — האָט געזאָגט די הון. — דו

ביסט גאָר פון זינען אַראָפּ! פרעג ביים קאַטער, ער איז דער
קליגסטער פון אַלע די, וואָס איך קען גאָר, פרעג גאָר ביי
אים, צי געפעלט אים שווימען אָדער גרונטעווען! פּאָ זיך
אַליין רעד איך שוין נישט! פרעג, לסוף, ביי אונזער אַלטער
בעל-הביתטע, קליגער פון איר איז גאָר אויף דער וועלט
ניטאָ! גאָר דיר גאָר קומט אויס, אַז אויך איר גלוסט זיך
שווימען אָדער מיטן קאָפּ זיך צו טוקן.

— איר פאַרשטייט מיך נישט! — האָט געזאָגט דאָס
קאַטשער'ל.

— אויב מיר פאַרשטייען ד'ך נישט, ווער-זשע וועט ד'ך
שוין פאַרשטיין! וואָס-זשע, דו ווילסט קליגער זיין פון בעס
קאַטער מיט דער בעל-הביתטע, שוין נישט רעדנדיק פון מיר?
מאָך זיך נישט נאַריש, און דאַנק בעסער דעם באַשעפער פאַר
אַלץ, וואָס מ'האָט געטאָן פאַר דיר! מ'האָט ד'ך אין אַ היים,
אַן איינקומעניש אַריינגענומען, מ'האָט ד'ך אַנגעוואַרימט, גע-
פינט זיך אין אַזא געזעלשאַפט, וואו דו וואָלט זיך געקאָגט

אָפּלערנען, אָבער דו ביסט אַ פּוסטער קאָפּ, און ס'איז נישט
פּדאי אָפּילו צו ריידן מיט דיר! גלויב-זשע מיר! איך מיינ
די טובה דיינע, און דעריבער זאָג איך דיר: אָט אַזוי קאָן
מען תמיד די אמתע פריינט דערקענען! זע-זשע אייער לייגן.
אָדער לערן זיך אויס מרוקען און פונקען לאָזן!

— איך מיינ, אַז פאַר מיר איז גלייכער אַוועק פון
דאַנען און וואוהיין די אויגן וועלן מיך טראָגן! — האָט געזאָגט
דאָס קאַטשערל.

— און גיי געזונט, און זיי געזונט! — האָט געענטפערט
די הון.

דאָס קאַטשערל איז אַוועקגעגאַנגען, געשוואומען און
מיטן קאָפּ געגרונטעוועט, אָבער אַלע עופות האָבן דאָס, ווי
פריער, איבער דעם העסליכקייט פאַראַכט.

ס'איז דער האַרבסט אָנגעקומען; די בלעטלעך אויף די
ביימער זיינען טייל שוין געל געוואָרן און טייל אַ ברויך-קאָליר
באַקומען; דער ווינט האָט זיי אונטערגעכאַפט און האָט זיי אין דער
לופט געדרייט; אויבן, אין הימל איז אַזוי קאַלט געוואָרן, אַז
די שווערע וואַלקנס האָבן מיט האַגל און מיט שניי געשאָטן,
און אויפן גאַרטן איז די קראָ געזעסן און פון קעלט מיט פולן
גאַרגל געקראַקעט. ברר! מ'קאָן דערפריירן ווערן, זיך נאָר דערמאַנענ-
דיק אָן אַזאַ קעלט! שלעכט איז דעם אַרימען קאַטשערל געוואָרן.
איין מאָל אויף דער נאַכט, ווען זון האָט גאָך אַזוי
וואויל אין הימל געשיינט, האָט זיך פון הינטער די קוסטעס
אַרויס אַ גאַנצע מחנה וואונדערליכע און גרויסע פייגלען אויפ-
געהויבן; דאָס קאַטשערל האָט, זינט עס לעבט, אַזוינע פייגלען
נאָך נישט געזען; אַלע זיינען זיי ווייס ווי שניי געווען און
און מיט לאַנגע העלזער בייגעוודיקע. דאָס זיינען שוואַנען גע-
ווען. זיי האָבן עפעס אַ מאַדנע געשריי אַרויסגעלאָזט, זיי האָ-
בן מיט די פרעכטיקע גרויסע פליגלען אַ מאַך געטאָן, און
זיינען פון די קאַלטע לאַנקעס אין די וואַרימע קאַנטן, וואָס
פון יענער זייט בלויען ים, אַפגעפלויען. זיי האָבן זיך אויפ-
געהויבן הויך-הויך, און דעם אַרימען קאַטשערל האָט עפעס אַ

מאדנע אויפרעגונג אַרומגעכאַפּט. ער האָט זיך אין וואַסער, ווי אַ דריידל דרייען גענומען, ער האָט דעם האַלז אויסגעצויגן און אויך אַזאַ הויך און מאַדנע געשריי אַרויסגעלאָזט, אַז ער האָט זיך אַזש פאַר דעם אַליין דערשדאַקן. די וואונדערליכע פייגלען זיינען אים פון קאַפּ נישט אַרויס, און ווען זיי זיינען שוין אינגאַנצן פון אויג פאַרשוואונדן, האָט ער זיך ביז צום סאַמע טייך-גרונט אַראָפּגעטוקט, צוריק אַרויס, אַרויף, און ווי עפעס אויסער זיך געווען. דאָס קאַטשערל האָט נישט געוואוסט, ווי מ'רופּט זיי, יענע פייגלען, אָבער ליב געקראָגן האָט ער זיי, ווי ער האָט נאָך ביז אַהער קיינמאַל קיינעם נישט ליב געהאַט. ער האָט זיי נישט אויף זייער שיינקייט מקנא געווען, ס'איז אים אַפילו אויפן זינען נישט געקומען, ער זאָל וועלן צו זיי ענליך זיין; ער וואָלט זיך באַנוגנט דערמיט, אַז כאַטש די קאַטשקעס זאָלן אים פון זיך נישט אָפּשטויסן. אַרים קאַטשערל העסליכס!

און אַ ווינטער איז געווען אַ קאַלטער, זעהר אַ קאַלטער. דעם קאַטשערל איז אויסגעקומען אָן אויפהער אין וואַסער אַרומצעשווימען, ער זאָל דאָס נישט לאָזן איינצופריירן אין גאַנצן; אָבער נאָך יעדער נאַכט זיינען די שטרעקעס, די פון אייז פרייע, אַלץ קלענער געוואָרן. ס'האַט אַזאַ פּראָסט גענומען, אַז די אייז-שטיקער האָבן אַזש טרעטשטשען גענומען. דאָס קאַטשערל האָט פּסדר מיט די לאַפּקעלעך גיכאַרבעט, אָבער לסוף איז דאָס אָן פּח געפליבן, האָט זיך דאָס אָפּגעשטעלט און איז אינגאַנצן אַרומגעפרוירן געוואָרן.

גאַנץ-פרי איז דאָרט נאָנט דערפיי אַ פויער דורכגעגאַנגען. האָט ער דאָס צוגעפרוירענע קאַטשערל דערזען, האָט ער דאָס אייז מיט זיין האַלצערנעם שוך צעקלאָפּט און האָט דאָס עוף אַ היים צו זיין ווייב געבראַכט. דאָס קאַטשערל האָט זיך דערוואַריכט.

נאָר אַט האָפּן אָבער די קינדער פאַרטראַכט זיך מיט דעם אַ שפּיל צו טאָן. הײַט דאָס קאַטשערל געמיינט, אַז זיי ווילן דאָס באַליידיגן, הײַט זיך עס פון שרעק גלייך אין

זעלק-שעפּל אַ וואָרף געטאָן, און די מילך האָט זיך אויסגע-
 כלופעט אינגאַנצן. די פרוי האָט אַ געשריי אַרויסגעלאָזט און
 מיט די הענט אַ בראַך געטאָן; איז דערוויל דאָס קאַטשערל
 אין דייזשקעלע-מיט פוטער אַריינגעפלוין, און פון דאָרט אין
 מעל-פעסל. טאַטע-פאָטער! ווי ס'האָט אויסגעווען! די פרוי האָט
 געוואָלדעוועט און נאָך דעם מיט דעם קוילן-אַפצווינג זיך
 נאָכגעיאָגט, די קינדער זיינען געלאָפּן, איינס דאָס אַנדערע
 פון די פיס זיך אומוואַרפנדיק, און געכאַכעט און געקויטשעט.
 אַ מערכה נאָך, וואָס די טיר איז אָפּן געשטאַנען, איז דאָס
 קאַטשערל ארויסגעלאָפּן, איז דאָס אין די קוסטעס אַריין, גלייך
 אויפן פרישן שניי דעם נאָר-וואָס אויסגעפאלענעם, און לאַנג-
 לאַנג דאָרט כמעט אָן אַ סימן לעבן געלעגן.

ס'וואָלט שוין גאָר-גאָר טרויעריק געווען צו באַשרייבן
 די אַלע שלעכט-טרעפענישן, וואָס האָבן זיך דעם קאַטשערל
 פאַר דער צייט פונם ביזן ווינטער געטראָפּן. דערפאַר אָבער,
 ווען די זון האָט ווידער אַ מאָל די ערד מיט אירע וואַרימע
 שטראַלן דערוואַרימט, האָט זי דאָס קאַטשערל אין זומפ און
 אין אַטשערעט ליגן דערווען. ס'האָבן די שפיל-פייגל צו זינגען
 אָנגעהויבן, ס'איז זומער-לעב געקומען.

דאָס קאַטשערל האָט מיט די פליגלען אַ פאַרע געטאָן
 און פליען אָנגעהויבן; איצט האָבן זיינע פליגלען גערווישט
 און זיינען אַ סך שטאַרקער, ווי פריער, געווען. דאָס קאַטשערל
 האָט זיך נאָך נישט באַוויזן צו באַדענקען, ווי ס'האָט זיך אין
 אַ גרויסן סאָד שוין געטראָפּן. די עפל-ביימער זיינען אַלע אין
 פליטן אָנגעטאָן געשטאַנען; דער שמעקנדיקער פעז האָט זיינע
 לאַנגע, גרינע צווייגן איבער אַ שליינגלענדיקן קאַנאַל אי-
 בערגעבויגן.

אַך, ווי גוט ס'איז דאָ געווען! ווי ס'האָט מיט פריילינג
 געשמעקט! פלוצליים, זיינען פון דעם אַטשערעט-געדיכטעניש
 דריי וואונדערליכע ווייסע שוואַנען אַרויסגעשוואומען. זיי זיינען
 אַזוי גרינג און שוועבנדיק געשוואומען, גלייך ווי זיי וואָלטן
 זיך געגליטשט איבערן וואַסער. דאָס קאַטשערל האָט די שיינע

פייגלען דערקענט, און אים האָט עפעס אַ מאָדנער טרויער
אַרומגעכאַפט.

— איך וועל אַ פלי טאָן צו אָט די מלכותדיקע פייגל-
לען! זיי וועלן מיך געוויס דערהרגענען פאַר מיין העזה,
דערפאַר, וואָס איך, אַזאַ העסליכער, האָב זיך דערוועגט צו זיי
צו דערנענטערן. אָבער לָאָזן זיי! בעסער דערהרגעט ווערן
פון זיי, איידער איבערטראָגן דאָס ציפן פון די קאַטשקעס
און זיי הינער, דאָס שטויסן זיך פון דער עופות-פּאַדינערין,
און איידער צו ליידן קעלט און הונגער אום ווינטער.

און דאָס קאַטשערל איז אין וואָסער אַריינגעפלוין און
אַנטקעגן די שוואַנען-שיינהייטן געשוואומען, און זיי, אים
דערזענדיק, האָבן זיך אויך צו אים אַנטקעגן געלאָזט.

הרגעט מיך! — האָט געזאָגט דאָס אומגליקליכע און ס'האָט
דעם קאַפּ אַראָפּגעלאָזט, אויפן טויט וואַרטנדיק. אָבער
וואָס האָט דאָס דערזען אין דעם וואָסער, אין דעם, ווי
שפיגל, ריינעם? זיין אייגן בילד, אָבער דאָס איז שוין נישט
קיינ העסליך-גרויליכער פויגל געווען, נאָר — אַ שוואַן!

ס'איז קיין אומגליק נישט אויף דער וועלט פון אַ קאַטש-
קע-נעסט אַרויסצוקומען, אַבי נאָר מ'האָט זיך פון אַ שוואַנען-
איי אויסגעפיקט.

איצט איז ער צעפרידן געווען, וואָס ער איז אַזוי פיל
צרות און אומגליק אויסגעשטאַנען, ער האָט איצט בעסער
געקאָנט אָפּשאַצן זיין גליק און אל-די-פּראַכט, וואָס האָט אים
אַרומגערינגלט. די גרויסע שוואַנען זיינען אַרום אים אַרומ-
געשוואומען און האָבן אים געצערטלט, מיט די פּיסקעס זיינע
פּעדערלעך געגלעט.

אין סאָד אַריין זיינען קליינע קינדער צו לויפן געקומען.
זיי האָבן די שוואַנען ברויט-ברעקלעך און זוימען-קערנדלעך
וואַרפן אָנגעהויבן, און סאַמע דער קלענכטער פון די קינדער
האָט אויסגעשריגן:

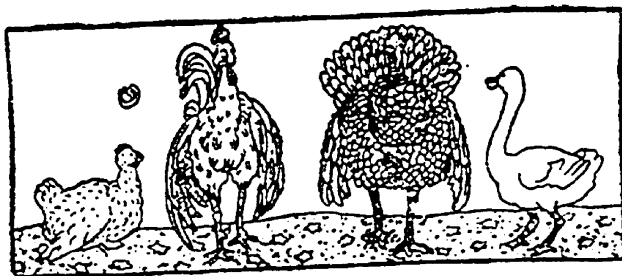
— אַ נייער! אַ נייער!

און אַלע איבעריקע האָבן אונטערגעכאַפט: יא, אַ נייער!

א נייער! — האָבן זיי מיט די הענטלעך געפליעסקעט און פאַר
 פרייד אונטערגעטאַנצט; באַכדעם זיינען זיי נאָך דעם טאַטן
 * און נאָך דער מאַמען אַוועקגעלאָפן און האָבן ווייטער אין וואַ-
 סער פרויט-ברעקלעך און קיכלעך-שטיקלעך געוואָרפן. אַלע
 האָבן געזאָגט, אַז דער נייער איז דער שענסטער פון אַלע.
 אַזאַ יונגער, און אַזאַ היותדיקער.

און די אַלטע שוואַנען האָבן פאַר אים די קעפּ געבוּיגן.
 און ער האָט זיך באַר פאַרלוירן און האָט דעם קאַפּ
 אונטער דעם פליגל באַהאַלטן, אַליין פאַר וואָס נישט וויסנדיק.
 ער איז איבערפולט גליקליך געווען, אַפער אויף אַ האַר זיך נישט
 גרויס געהאַלטן — דאָס גוטע האַרץ ווייס פון קיין גדלות נישט
 — געדענקענדיק יענע צייט, ווען אַלע האָבן אים געיאָגט און
 פאַראַכט. און איצט זאָגן אַלע, אַז ער איז דער שענסטער
 צווישן די שענסטע! דער בעז האָט צו אים זיינע שמעקעדיקע
 צווייגן אַראָפּגעבוּיגן, די זון האָט אַזוי וואויל אַריינגעשיינט...
 און אַט, האָבן זיך זיינע פליגלען צערוישט, דער שטאַלטנער
 האַלז האָט זיך אויסגעגלייכט, און פון דער ברוסט האָט זיך
 אַ זיג-פרייד-געשריי אויסגעריסן.

— ניין, פון אַזאַ גליק האָב איך גאַרנישט געחלומט.
 אַפילו, ווען איך בין נאָך אַ העסליך קאַטשערל געווען!

די מאַרגאַריטקע.

נו, הער!

אונטער דער שטאַט, ביים סאַמע שליאַך, איז געשטאַנען
אַ שטיבעלע אַ זומער-וואוינונג. געוויס האָסטו עס אַליין אויך
געזען. פאַרן שטיבעלע איז אַ גערטנדל מיט אַפגעפאַרבטע
שטאַכעטעלעך פאַרזעצט געווען, און פון יענער זייט שטאַכעט-
לעך, נעבן דעם ריטשקעלע, אין געדיכטן גרינעם גראָז דאָרט,
איז אַ קליין מאַרגאַריטקעלע אויסגעוואַקסן. די זון האָט אויך
דעם מאַרגאַריטקעלע, ווי די גרויסע און פּרעכטיקע גאָרטן-
בלומען, ליכטיקע און וואַרימע שטראַלן געשיקט, און דערום
איז דאָס נישט פון סאָג צו טאָג, נאָר פון שעה צו שעה
געוואַקסן. איינמאָל אין אַ פרימאָרגן איז עס שוין אינגאַנצן
אַ צעלאָטעס געשטאַנען, מיט די קליינע און בלענדנדיק ווייסע
בלעטעלעך, וואָס אַזוי ווי די שטראַלן האָבן דאָס קליינע
מיט-זונעלע ארומגערינגלט. דאָס מאַרגאַריטקעלע האָט ניט גע-
טראַכט, אַז קיינער וועט עס דאָ צווישן גראָז נישט דערזען
און אַז ס'איז אַן אַרים און פאַרשעמט בלימעלע בסך-הכל; ניין,
ס'איז אַזוי צופרידן און פרייליך געווען: ס'האָט זיך גלייך צו
דער וואַרימער זון אויסגעדרייט, געקוקט אויף איר, און דעם
שפּיל-פּויגלס געזאַנג געהערט, וואָס האָט זיך דעמאָלט הויך-
הויך איבער דער ערד אַרומגעטראָגן.

דאָס קליינע מאַרגאַריטקעלע האָט זיך אַזוי גליקליך און
פרייליך געפילט, גלייך ווי מ'וואָלט דעמאָלט אַ גרויסן יום-טוב

געזומטובט, ווען אינדעראמתן איז דעמאָלט בסך-הכל גאָר אַ פראָסטער מאָנטאָג געווען. די קינדער זיינען דאָן אין שול געווען, און בשעת זיי זיינען דאָרט אויף זייערע בענק געזעסן און זייערע לימודים געלערנט, איז דאָס מאַרגאַריטקעלע דאָ אויף איר גרינעם שטענגעלע געזעסן און האָט אויך די וואַ-רימע זון און אַלץ, וואָס אַרום דעם, געלערנט, ווי גוט און רחמנותדיק גאָט דער לעבעדיקער איז; און וואוילגעטעלן איז דעם אויך דאָס, וואָס דאָס קליינע שפּיל-פּויגעלע גיט אַזוי גוט און קלאָר דאָרט אין זיין ליד אַרויס, וואָס זי דאָ אין דער שטיף פּילט איבער. מיט גרויס חסד-געפּיל האָט דאָס מאַרגאַ-ריטקעלע אויפן גליקליכן פּויגעלע געקוקט, וואָס ס'קאָן אי זינגען, אי פּליען, נאָר דאָך דערביי אַפּילו קיין ביסל זיך נישט מצער געווען, וואָס זי איז מיט אַזוינע געשאַנקען גיט באַשאַנקען. — איך זע און הער, — האָט עס געטראַכט, — די זון לויכט מיר, דער ווינט קושט מיך. אַ, מיט וואָס פאַר אַ רייכע שענקונגען גאָט האָט מיך באַשאַנקען!

און פון דער זייט שטאַכעטעלעך אין גאָרטן זיינען אַ סך פרענטקע און עטאָלציק-אויסגעצויגענע פּלומען געוואַקסן; וואָס זייניקער איינע האָט געשרעקט, מער גדולדיקער האָט זי זיך געהאַלטן: די פּיאַנען האָבן זיך אָנגעפּלאָזן, ווי נאָר זיי האָבן געקאָנט, פּדי זיי זאָלן אויסזען גרעסער פון די רויזן, גלייך ווי דער עיקר וואָרט אין דער גרויס געשטעקט. די טולפּאַנען האָבן מיט די פּרעכטיקסטע פאַרפּן זייערע געשיינט; זיי האָבן עס אויסגעצייכנט געוואוסט, און זיי זיינען דערום גלייך און אויסגעצויגן געשטאַנען, מ'זאָל זיי אַרויסזען בעסער. קיינער פון זיי האָט אַפּילו קיין אַכט נישט געגעבן אויפן ענוודיקן בלימל דאָרט, וואָס איז פון יענער זייט שטאַכעטן געוואַקסן, דערפאַר אָבער דאָס בלימל האָט זיך אויף זיי זאָט נישט געקאנט אָנקוקן און זיך געטראַכט: „ווי רייך און שייך זיי זיינען! צו זיי וועט געוויס דער שפּיל-פּויגל צו גאָסט קומען! דאָנקען גאָט, וואָס איך שטיי כאַטש אַזוי נאָנט פון זיי, וועל אַך כאַטש, לכל הפחות, זיך אָנקוקן אין אים קאָנען.“ נאָר

זי נאָר דאָס בלימל האָט דאָס אָפגעטראַכט, אַזוי האָט זיך
באַלד אַ קווי-ווייט דערהערט, און דער שפּיל-פּויגל האָט אַראָפּ
אַ פּלי געטאָן, נאָר ניט צו די פּיאָנען און טולפּאַנען, — ניין,
ער האָט זיך גלייך אין גראָז צו דער מאַרגאַריטקע אַראָפּגע-
לעזט. ווי ס'האָט געשטוינט און זיך געוואונדערט, דאָס מאַר-
גאַריטקעלע! פאַר גרויס פּרייד האָט עס ניט געוואוסט, וואָס
צו טראַכטן אָפּילו.

און דאָס פּויגעלע איז אַרום דעם אַרומגעשפרונגען און
געזונגען: „וואָס פאַר אַ ווייך גראָז דאָ איז! און וואָס פאַר
אַ בלימעלע מיט אַ גאָלדן הערצעלע און מיט אַ זילבערן קליי-
דעלע! און באַמה, דאָס גאָלדענע היטעלע פון דער מאַרגאַ-
ריטקע איז אויף גאָלד ענליך געווען, און די ווייסע בלעטעלעך
אַרום האָבן ווי זילבער געשיינט.

ווי גליקליך דאָס מאַרגאַריטקעלע איז געווען, — ניין,
דאָס קאָן מען זיך גאָרנישט פאַרשטעלן. דאָס פּויגעלע האָט
עס מיטן פּיקערל אַ קוש געטאָן, דעם אַ פּיידעלע אָפּגעזונגען,
און דערנאָך ווידער צום בלויען הימל זיך אַרויפדערהויבן.
איז אַוועקגעגאַנגען אַ פּערטל שעה אַודאי, ביז דאָס בלימעלע
איז אינגאַנצן צו זיך געקומען. אַ ביסל פאַרשעמט, נאָר אין
הערצל צופרידן, האָט דאָס מאַרגאַריטקעלע אויף די אַנדערע
גאָרטן-בלומען זיך אַרומגעקוקט: זיי האָבן דאָך געזען, וואָס
פאַר אַ גליק ס'האָט דאָס געטראָפּן; זיי דאַרפן דאָך פאַרשטיין,
וואָס פאַר אַ פּרייד דאָס איז! אָבער די טולפּאַנען זיינען נאָך
אָנגעבלאָזענער און גדולדיקער, ווי פּריער, געשטאַנען, און די
פּנימער זייערע זיינען פון פאַרדראָס רויט און אָנגעצויגן גע-
ווען. אויך די פּיאָנען האָבן אָנגעבלאָזענע געקוקט: ס'איז
נאָך גוט, וואָס זיי האָבן רעדן נישט געקאָנט, אַ'ניט וואָלטן
זיי דאָס מאַרגאַריטקעלע נאָך גוט אָנגעזינדלט געווען! האָט
דאָס אַרימע בלימעלע געזען, אַז זיי זיינען נישט אויפגעלייגט
און ס'האָט זיך זעהר מצער געווען.

פונקט דעמאָלט איז אין גאָרטן אַ מיידעלע מיט אַ גרויסן,
טאַרפן און בליאַסקעזיקן מעסער אַריינגעגאַנגען; זי איז גלייך

אז די טולפאנען צוגעגאנגען און איינס נאָכן צווייטן אָפגע-
שניטן. „אוך!“ — האָט אָפגעזיפצט דאָס מאַרגאַרטיקעלע: — ווי
שרעקליך דאָס איז! אָט איז דער סוף זייערער!“ דערנאָך האָט
דאָס מיידעלע די טולפאנען מיט זיך אַוועקגעטראָגן. האָט זיך
שוין איצט דאָס מאַרגאַרטיקעלע געפרייט, וואָס עס איז אַן
אָרים און פראַכט בלימעלע און וואַקסט נישט אין גאַרטן, נאָר
אין גראַז און פון יענער זייט פאַרקאַן; און ס'איז פול מיט
טיפער דאַנקבאַרקייט איבערגעפולט געווען, און אַז די זון איז
פאַרגאַנגען, האָט עס די בלעטעלעך צונויפגענומען, אַנטשלאָפן
געוואָרן און די גאַנצע נאַכט וועגן דער זון און וועגן שפּיל-
פויגעלע געחלומט.

אויף מאַרגן אינדערפרי, ווען דאָס בלימל האָט איבער-
אַנייט זיינע ווייסע בלעטעלעך, ווי הענעלעך, פרייליך צו דער
זון אויסגעשטרעקט, האָט עס ווייטער דאָס קול פון פויגעלע
דערהערט, אָבער ווי אומעטיק איז דאָס לידעלע איצט געווען.
יא, דעם אָרימען שפּיל-פויגעלע איז איצט קיין פרייד נישט
געגאַנגען. מ'האט עס געפאַנגען און ס'איז איצט ביי אַן אָפע-
בעם פעסטער אין אַ שטייגעלע געזעסן. און ס'האָט וועגן דער
פריי געזונגען, וועגן דעם, וואָס פאַר אַ גליק ס'איז אויף דער
פרייהייט אַרומצופליען, וועגן יונגן, גרינעם קאַרן אויפן פעלד
און וועגן די וואונדערליכע רייזעס, וואָס ס'האָט הויך-הויך אין
דער לופט און אויף די פליגעלעך געקאַנט מאַכן, און דאָס
אָרימע פויגעלע איז טרויעריק געווען: ס'איז איצט אין געפענ-
געניש און אין שטייגעלע געזעסן...

האָט זיך דעם קליינעם מאַרגאַרטיקעלע זעהר דעם העלפן
געוואָלט, נאָר ווי אַזוי? האָט עס בשום אופן נישט געקאַנט
צוטראַכטן. ס'האָט שוין פאַרגעסן אַצינד אָן דעם, ווי אַלץ איז
אַזוי שיין אַרום, ווי וואַרים די זון וואַרימט און ווי טייער-גוט
אירע ווייסע בלעטעלעך שיינען. וויי! ס'האָט נאָר וועגן גע-
פאַנגענעם פויגעלע טראַכטן געקאַנט, פאַר וועלכן ס'האָט גאָר-
ניסט, טאַקע לחלוטין גאַרנישט טאָן ניט געקאַנט.
פונקט דעמאָלט זיינען פונם גאַרטן צוויי קליינע יינגעלעך

אַרויסגעגאַנגען; ביי איינעם פון זיי איז אין דער האַנט אַ מעסער געווען, אויך אַזאַ מין גרויסער און שאַרפער, ווי דער מיט וועלכן דאָס מיידעלע האָט די טולפאַנען אָפגעשניטן. זיי זיינען גלייך צו דעם מאַרגאַריטקעלע צוגעגאַנגען, נאָר דאָס מאַרגאַריטקעלע האָט זיך ניט אָנגעשטויסן, וואָס ביי זיי איז געדאַנק איז געווען.

— אָט דאָ וועלן מיר אַ טייערן דאָרן=שטיקל פאַרן שפיל=פויגעלע אויסשניידן, — האָט געזאָגט איינער פון די יינגלעך און גענומען אַרום דעם מאַרגאַריטקעלע אַ פיר=עק אויסשניידן, אזוי אַז דאָס מאַרגאַריטקעלע האָט זיך אין דער מיט געפונען. — רייס עס אָפּ דאָס בלימעלע! — האָט געזאָגט דאָס צווייטע יינגעלע. דאָס מאַרגאַריטקעלע איז פאַר שרעק דערצייט טערט געוואָרן, וואָרים אָנגעריסן זיין — האָט דאָך שטאַרבן געהייסן, און איר האָט זיך נאָך אזוי לאַנג לעבן געוואָלט און אינאיינעם מיטן דאָרן צום פויגעלע אין שטייגל אָנקומען.

— ניין, מירן עס איבערלאָזן, — האָט אָפגענוטפערט דאָס ערשטע יינגעלע: — ס'באַשיינט דאָך אזוי דעם דאָרן! — און אזויערנאָך איז דאָס מאַרגאַריטקעלע לעבן געבליבן און צום פויגעלע אין שטייגלע זיך געטראָפן.

נאָר דאָס אַרימע פויגעלע, נעבעך, האָט זיך שטאַרק מצער געווען אויף דער פריי, אויף דער פאַרלאָרענער, און מיט די פליגעלעך אין אַז אייזערנע שטייגל-גראַטעלעך זיך געשלאָגן, און אזוי ווי דאָס מאַרגאַריטקעלע האָט דאָך רעדן נישט געקאָנט, האָט עס דערום קיין וואָרט קיין טרייסט דעם נישט אַרויסגעוואָנט, נישט קוקנדיק אויפן שטאַרקן ווילן, וואָס ס'האָט געוואָלט, און אַזוי איז דער גאַנצער פרימאָרגן ביזן וואַרמעס אַוועקגעגאַן.

— ס'איז דאָ קיין וואַסער ניטאָ, — האָט זיך געקלאָגט דער געפאַנגענער שפיל-פויגל. — זיי זיינען אַלע אַוועקגעגאַן און מיר פאַרגעסן אַ טרונק איבערלאָזן. אין האַלז איז מיר איבער=געטריקנט, אינעווייניק ברענט אַ פייער, און די לופט איז אַזאַ שווערע אַך, איך מוז שטאַרבן, געזעגענען זיך מיט דער זון

דער ליבער; מיטן פרישן גרינעם און מיט אלעם שיינעם פון
 גאָט און וועלט! — און ער האָט זיין פיקערל אין קילן דאָרן
 אַריינגעטאָן, כדי זיך אָפּפרישן אַ ביסל, און — ער האָט די
 מאַרגאַריטקע דערזען. האָט איר דאָן דאָס פויגעלע מיטן קעפל
 אַ שאַקל געטאָן, מיטן פיקערל אַ קוש געטאָן און געזאָגט: און
 אויך דו וועסט דאָ פאַרטריקנט ווערן, אַרים קליין בלימעלע!
 דיך מיט אָט דעם שטיקעלע גרינעם גרעזעלע האָבן זיי מיר
 פאַר דער גאַנצער און ברייטער גאָטס וועלט געגעבן! זיי
 מיינען, אז אַ ליאָדע גרעזעלע וועט מיר אַ גרינעם בוים פאַר-
 בייטן, און יעדער ווייס בלעטעלע דיינס — אַ בלום אַ שמעקנ-
 דיקע! אַך, איר דערמאָנט מיר נאָר, וויפיל איך האָב
 פאַרלוירן!

— ווען איך זאָל עס קאָנען טרייסטן! — האָט געטראַכט
 דאָס מאַרגאַריטקעלע; נאָר ס'האָט נישט געקאָנט אַ ריר טאָן
 מיט קיין איין בלעטעלע אָפילו; נאָר דאָס שמעקעכץ, וואָס
 האָט זיך פון די איידעלע בלעטעלעך געטראָגן, איז געווען
 שטאַרקער, ווי געוויינליך; דאָס פויגעלע האָט דאָס באַמערקט,
 און הגם ס'האָט דעם דער דאָרשט געברענט און ס'האָט אלע
 מאָל פון דער ערד אַ גרין גרעזעלע אויסגעריסן, אָבער דאָס
 בלימעלע האָט עס ניט אָנגערירט.

ס'איז געקומען דער אויפדערנאַכט; נאָר קיינער איז
 נישט געקומען דעם פויגעלע אַ טרונק צו געבן. האָט דאָס
 דאָן די שיינע פליגעלעך אויסגעצויגן און ציטערדיק מיט זיי אַ
 מאַך געטאָן; דאָס געזאָנג האָט זיך אין אַ רחמנות-פיפסן פאַר-
 וואַנדלט, דאָס קליינע קעפעלע האָט זיך צום בלימל צוגעבויגן,
 און דאָס האַרץ פון פויגעלע איז פון בענקען און נישט-האָבן
 אויסגעגאַנגען. איצט האָט שוין דאָס בלימל נישט געקאָנט, ווי
 יענע נאַכט, די בלעטעלעך צונויפנעמען און אַנטשלאָפן נוערן;
 טרויעריק און קראַנק האָט אויך עס דאָס קעפעלע צו דער
 ערד צוגעבויגן.

ערשט אויפן אַנדערן פרימאָרגן זיינען די יינגלעך געקו-
 מען, און אַז זיי האָבן דאָס טויטע פויגעלע דערזען, האָבן זיי

זיך ציטער צעוויינט. דערנאָך האָבן זיי אַ שיין קברל אויסגע-
 גראָבן, האָבן עס מיט בלומען-בלעטעלעך באַצירט, און דאָס
 טײַטע קערפּערל פון שפּיל-פּויגעלע אין אַ שיין רױט פּושקעלע.
 אַרײַנגעלײַגט. דעם אַרײַמען פּױגעלע האָט מען אַ „לױה“ ווי אַ
 מלך געמאַכט... ווען ס'האָט געלעבט און געוונגען האָט מען
 זיך אָן דעם פאַרגעסן, אין שטייג עס געהאַלטן און מיט דאָרשט
 געמוטשעט, און אַצינד האָט מען עס מיט. בלומען באַצירט און
 באַוויינט. און דאָס שטיקל דאָרן מיט דעם מאַרגאַריטקעלע זײ-
 בען אויפן שטױביקן שלײַאך אַרױסגעוואָרפן געוואָרן. און קײנער
 האָט גאָר נישט קײן טראַכט געטאָן אפּילו וועגן דעם, וואָס
 ס'האָט מער פון אַלע אויפן אַרײַמען פּױגעלע רחמנות געהאַט
 אין אזוי דאָס טרײַסטן געוואָלט.

צענטראלער ביכער-לאגער
„קולטור-ליגע“.

ווארשע, לעשנא 52, 11. 3.